

MAJA MARIĆ*

ZORAN TOMIĆ

ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK ODNOSA S JAVNOŠĆU

**ZAGREB – MOSTAR – SARAJEVO:
SYNOPSIS, SVEUČILIŠTE U MOSTARU,
472 STRANICE**

U godini kada se obilježava 100. obljetnica prve knjige iz područja odnosa s javnošću *Kristaliziranje javnog mišljenja* (*Crystallizing Public Opinion*) autora Edwarda L. Bernaysa, „oca“ odnosa s javnošću, prof. dr. sc. Zoran Tomić izdaje *Enciklopedijski rječnik odnosa s javnošću* (*Encyclopedic Public Relations Dictionary*). Prvi je to enciklopedijski rječnik s područja odnosa s javnošću u svijetu jer do danas niti jedan autor ili grupa autora nisu izradili sveobuhvatan rječnik koji bi standardizirao pojmove profesije odnosa s javnošću. Nakladnici su Sveučilište u Mostaru i izdavačka kuća *Synopsis* iz Zagreba i Sarajeva.

U *Uvodu* prof. Tomić ističe da je, kako bi se shvatila specifična znanstvena težina ovoga svjetskog djela koje je stvarao dvanaest godina, važno ukazati na činjenicu kako danas u svijetu nema „pravoga“ rječnika odnosa s javnošću. „Osamdesetih godina prošlog stoljeća (1983.) F. Jafkins napisao je *Dictionary of Marketing, Advertising & Public Relations*. Uvidom u taj rječnik evidentno je da ni deset posto pojmova nije s područja odnosa s javnošću, pa se on teško može smatrati rječnikom odnosa s javnošću“, navodi Tomić te

dodaje kako je, tragajući za referentnim djelom, naišao na kraće *online* pojmovnike koji prema standardima UNESCO-a ne ulaze u kategoriju knjige. Nedostatak „svjetskoga“ rječnika pokušao je nadoknaditi konzultiranjem američke *Encyclopedia of Public Relations* (ur. R. L. Heath, 2005.) i britanske *The International Encyclopedia of Communication* (Oxford University Press, 1989.) enciklopedije te više priručnika i drugih djela s područja odnosa s javnošću i komunikacije.

Enciklopedijski rječnik odnosa s javnošću jest ne samo sadržajno nego i metodološki velik pot-hvat. S obzirom na interdisciplinarnost odnosa s javnošću koja veže prvenstveno informacijsko-komunikacijsko polje, potom sociologiju, ekonomiju, psihologiju, politologiju i druga znanstvena područja, zahtjevno je bilo odabrati pojmove koji će biti uvršteni u rječnik. Autor, vodeći se postulatima odnosa s javnošću kao otvorene profesije, obuhvatio je i opće pojmove potrebne za razumijevanje pojmova karakterističnih za samu profesiju. Na 472 stranice obrađeno je više od 3 000 pojmova koji sintetiziraju svu interdisciplinarnost profesije odnosa s javnošću. Po strukturi, sadržaju i značenju *Enciklopedijski rječnik odnosa s javnošću* namijenjen je stručnjacima i praktičarima, studentima svih

područja koja proizlaze iz interdisciplinarnosti profesije, menadžerima i komunikacijskim menadžerima, medijima i novinarima, ali i svima koji sudjeluju u komunikaciji s javnošću na profesionalnoj razini.

Kako je spomenuto, radi naglašene interdisciplinarnosti autor je angažirao značajan broj recenzenta, uglednih znanstvenika.

Prof. dr. sc. Ratko Zelenika, vodeći hrvatski metodolog, autor više od desetak znanstvenih knjiga, u *Pogovoru* ističe kako je prof. dr. sc. Zoran Tomić „kao izvrstan i internacionalni znalac i ekspert univerzalnih i specifičnih/specijalističkih odnosa s javnošću, svojim kapitalnim djelom ‘Odnosi s javnošću – Teorija i praksa’ (2016.), a napose ‘Enciklopedijskim rječnikom odnosa s javnošću’ (2023.), ponudio aktualna i kvalitetna znanja,

saznanja, načela, pravila, zakonitosti, pojmova“. Ističe kako su u *Enciklopedijskome rječniku odnosa s javnošću* u odgovarajućim kombinacijama upotrebljavane sljedeće znanstvene metode: metode analize i sinteze, induktivne i deduktivne metode, metode apstrakcije i konkretizacije, metode dokazivanja i opovrgavanja, empirijske metode, komparativne metode, deskriptivne metode i metode kompilacije.

Knjiga je podijeljena na *Uvod*, *Predgovor*, *Rječnik*, *Pojmovnik* i *Dodatke* koji obuhvaćaju *Literaturu*, *Pogovor* prof. dr. sc. Ratka Zelenike i *Biografiju autora*. Pojmovi su grafički primjereno uređeni i pregledni gdje se kod sintagma i uvriježenih stranih pojmova upućuje pod kojim se pojmom nalazi objašnjenje što olakšava pretragu pojmova. *Pojmovnik*, koji se nalazi na kraju knjige, donosi popis svih pojmova, prevedenih na engleski,

što značajno pridonosi standardizaciji profesije i pojmovlja, kako na hrvatskome jeziku tako i terminološkomu ujednačavanju na engleskome jeziku. Upravo zbog otvorenosti i interdisciplinarnosti profesije znanstvenici moraju raditi na standardizaciji i ujednačavanju i pojmovlja i njihova značenja. Rječnik u tome smislu igra ključnu ulogu i donosi znanstveni iskorak koji će tek biti prepoznat.

O razlozima pokretanja ovako zahtjevna znanstvenog projekta u *Uvodu* prof. Tomić ističe činjenicu kako više od dvadeset godina intenzivno proučava, analizira i ocjenjuje aktualne teorijske i praktične probleme i fenomene odnosa s javnošću prilikom čega je proučio više od dvije tisuće aktualnih bibliografskih jedinica najpoznatijih svjetskih znanstvenika. „Spoznao sam da se posebnosti odnosa s javnošću općenito, a osobito mnogobrojnih, više i/ili manje, afirmiranih funkcionalnih vrsta odnosa s javnošću mogu promišljati, razumjeti, interpretirati samo ako

se izvrsno znaju relevantne značajke više tisuća pojmova (natuknica) s pretežitim elementima i komponentama univerzalnih i specifičnih/specijalističkih odnosa s javnošću. Naime, u gotovo stogodišnjem životnom vijeku odnosi s javnošću, kao monoznanstvena disciplina, razvijali su se, modificirali, afirmirali, verificirali i transformirali u globalno poznatu i priznatu višedisciplinarnu znanost, odnosno u interdisciplinarnu, multidisciplinarnu, pluridisciplinarnu i transdisciplinarnu znanost i umjetnost“, piše prof. Tomić.

Enciklopedijski rječnik odnosa s javnošću, kao prvi takav rječnik u svijetu, iskorak je u znanosti, ali i praksi. Sveobuhvatnost pojmova iz različitih polja i grana znanosti donosi mu široku primjenu, a onima kojima je prvenstveno namijenjen pruža široko poznavanje osnovnih pojmova iz različitih znanosti. Sve navedeno nositelj je vrijednosti ovakva iznimnog znanstvenog djela.